Wrocław 2020.11.26
Autor: Jerzy Sas

Uzupełnienia i korekty: Michał Przewoźniczek

Konkurs na najefektywniejszą implementację operacji macierzowych

Celem zadania konkursowego jest zaprojektowanie i implementacja kompletnego efektywnego czasowo zestawu komponentów wspierających obliczenia macierzowe, tak aby zaimplementowane zostały operatory pozwalające stosować notację zbliżoną do używanej w algebrze liniowej.

1. Wymagania funkcjonalne

Należy zaprojektować i zaimplementować klasę reprezentującą macierz (w szczególności macierz o wymiarach 1xN i Nx1 odpowiadającą wektorowi wierszowemu i kolumnowemu). W klasie tej należy zaimplementować operatory pozwalające w naturalny i zbliżony do przyjętej notacji algebraicznej zapisywać wyrażenia opisujące operacje na macierzach. W szczególności należy zaimplementować operatory do:

- dodawania i odejmowania macierzy
- mnożenia macierzy (w tym mnożenia wektorów i macierzy),
- mnożenia macierzy przez liczbę,
- wyliczania iloczynu skalarnego,
- transponowania macierzy,
- odwracania macierzy.

Dodatkowo należy zaimplementować operacje pozwalające na:

- tworzenie macierzy o zadanych wymiarach (w konstruktorze),
- przypisywanie i odczyt wartości wskazanych elementów macierzy,
- tworzenie wektorów poprzez wybór wskazanego wiersza lub kolumny macierzy,
- przypisywania macierzy kwadratowej wartości odpowiadających macierzy jednostkowej.

Wszystkie operacje (z wyjątkiem tych wykonywanych w naturalny sposób w konstruktorach) należy zaimplementować jako odpowiednio przeciążone operatory. Klasę należy zaimplementować jako klasę szablonową parametryzowaną typem elementu macierzy (int, float, double, complex). Ten ostatni typ odpowiada liczbom zespolonym i **należy go zaimplementować (wraz z odpowiednimi operatorami) samodzielnie.**

W implementacji szczególną uwagę należy zwrócić na efektywność czasową i pamięciową swojej implementacji oraz zapewnić właściwą obsługę błędów. Implementacja nie może nakładać żadnych jawnych ograniczeń na rozmiary przetwarzanych macierzy. W szczególności należy zapewnić aby możliwe było przetwarzania macierzy o wymiarach rzędu 1000x1000 i większych.

2. Wymagania pozafunkcjonalne:

- nie można wykorzystywać żadnych obcych komponentów poza standardowym szablonami implementującymi kontenery, w szczególności nie można korzystać z bibliotek LinAlg, MKL, Blas Lapack i innych
- kod powinien być kompilowany w środowisku MSVC 2017 lub 2019,
- nie można wykorzystywać wspomagania przez GPU,
- w celu poprawy efektywności implementacji można stosować instrukcje SIMD (w wersja AXV i AVX2, nie dopuszczamy AVX-512 ze względu na ograniczoną dostępność w starszych procesorach),
- zabronione jest wykorzystywanie kodu pozyskanego metodą copy-and-paste,
- można stosować dowolne algorytmy wykonywania operacji macierzowych pod warunkiem, że ich implementacja jest w pełni dziełem autora oraz autor wykaże pełne zrozumienie wykorzystanej metody (tzn. nie można wykorzystywać obliczeń niezrozumiałych dla programisty),
- można wykorzystywać wielowątkowość przy ograniczeniu maksymalnej liczby wątków do 4.

3. Podział implementacji na etapy:

Etap 1:

- opracowanie interfejsu klasy (metody publiczne, metody operatorowe, wybór algorytmów efektywnego mnożenia i odwracania macierzy)
- implementacja prostych metod: dostęp do elementów macierzy, dodawanie, transpozycja, konstruktory i destruktory, mnożenie metodą "naiwną" (z definicji)

Etap 2:

- implementacja wybranej/wybranych metod odwracania macierzy (można eksperymentować z wieloma metodami aby wybrać najefektywniejszą),
- optymalizacja kodu wykonującego odwracanie macierzy

Etap 3:

- implementacja klasy implementującej liczby zespolone,
- implementacja zoptymalizowanych metod mnożenia macierzy (np. z wykorzystaniem instrukcji AVX, z uwzględnieniem ograniczenia programu przez dostęp do pamięci (optymalizacja wykorzystania pamięci podręcznej itp.)

4. Konkurs na najszybszą implementację operacji macierzowych

Studenci mogą ze swoimi implementacjami operacji macierzowych przystąpić do konkursu na najefektywniejszą implementację. Kryterium konkursu jest czas wykonania testowych obliczeń z wykorzystaniem metod i funkcji operatorowych zaimplementowanych przez uczestnika konkursu. Zasady konkursu są następujące:

- Czas wykonania obliczeń testowych z wykorzystaniem dostarczonego kodu będzie porównany z czasem identycznych obliczeń wykonanych z wykorzystaniem implementacji referencyjnej opartej o niezoptymalizowane implementacje oparte bezpośrednio na definicjach poszczególnych operacji.
- Kryterium oceny będzie współczynnik przyspieszenia względem implementacji referencyjnej liczony jako stosunek

$$Q = \frac{t_{ref}}{t_{prog}}$$

gdzie t_{ref} to czas obliczeń implementacji referencyjnej a t_{prog} to czas obliczeń implementacji konkursowej.

- Kryterium dopuszczającym do dalszych etapów konkursu jest osiągnięcie współczynnika przyspieszenia na poziomie co najmniej *Q=2.0.* Oceniana będzie tylko efektywność czasowa.
- Nie jest oceniana efektywność pamięciowa (tzn. w celu poprawienia efektywności czasowej można stosować dowolne struktury danych bez względu na zajętość pamięci).
- Ograniczona jest jedynie rozmiar całkowitej pamięci alokowanej przez program. Przy utworzeniu 10 macierzy o wymiarach 10000x10000 pamięć alokowana przez program, który wykonuje dowolne obliczenia na tych macierzach nie powinna być większa niż 10GB.
- Wyniki obliczeń programu konkursowego będą porównane z wynikami obliczeń implementacji referencyjnej. Różnica dowolnej wartości skalarnej należącej do macierzy i wektorów wynikowych powyżej 1.0e-6 dyskwalifikuje zawodnika.
- Procedura konkursowa będzie wykonywana na procesorze Intel i9 w środowisku systemu operacyjnego Windows 7.
- Zawodnik startujący w konkursie zobowiązany jest dostarczyć kod źródłowy programu oraz jego wersję skompilowaną, zdolną do wykonania w środowisku wyspecyfikowanym w poprzednim punkcie.
- Niespełnienie wymagań sprecyzowanych w pkt. 2 (w szczególności – niezrozumienie kodu przedstawionego do konkursu) skutkuje bezwarunkową dyskwalifikacją zawodnika.
- Przykładowy kod źródłowy obliczeń wykorzystywanych do oceny czasu wykonania programów konkursowych będzie dostarczony zawodnikom. Jednak ostateczna postać procedury obliczeniowej użytej w konkursie będzie inna.

5. Sugerowane metody optymalizacji czasowej

Najbardziej kosztownymi elementami obliczeń numerycznych są:

- wykonywanie zmiennoprzecinkowych operacji arytmetycznych, w szczególności mnożenia i dzielenia,
- dostęp do pamięci.

Ograniczeń efektywności związanej z wykonywaniem operacji arytmetycznych można unikać stosując następujące techniki:

Instrukcje maszynowe typu SIMD (Single Instruction, Multiple Data). Instrukcje te wykonują równocześnie tę samą operację (np. mnożenie) na całym wektorze operandów. W przypadku mnożenia macierzy gdzie każdy współczynnik macierzy wynikowej jest iloczynem skalarnym wiersza i kolumny wykorzystanie rozkazów tego typu może dać bardzo znaczące przyspieszenie. Warunkiem jest odpowiednie spakowanie wektorów stających się operandami rozkazu SIMD. Większość kompilatorów C++ umożliwia wplatanie w kod C++ rozkazów tego typu. Niektóre kompilatory analizują kod źródłowy i wykorzystują te instrukcje automatycznie. Zainteresowani tą techniką powinni zapoznać się z zasadami korzystania z instrukcji SIMD w dokumentacji używanego kompilatora.

Obliczenia wielowątkowe. Skomplikowane obliczenia można powierzyć niezależnie wykonującym się wątkom. Podstawowe warunki efektywnego wykonywania wątków to:

a) brak komunikacji i wewnętrznej synchronizacji pomiędzy wątkami

b) powierzenie wątkom stosunkowo długo trwających sekwencji obliczeń. Mechanizm uruchamiania, zatrzymywania i synchronizacji wątków jest bardzo kosztowny, stąd w przypadku krótkotrwałych wątków ostateczny efekt może być przeciwny do zamierzonego.
c) dostęp wątków do rozłącznych obszarów pamięci. Przy niespełnieniu tego warunku wątki mogą wzajemnie się wstrzymywać z powodu sterylizacji dostępu do pamięci.

Unikanie kosztownych operacji arytmetycznych. Należy pamiętać że wykonywanie operacji arytmetycznych na liczbach całkowitych jest znacznie szybsze niż wykonywanie tych operacji na liczbach zmiennoprzecinkowych. Tam gdzie możliwe należy stosować arytmetykę całkowitoliczbową. Należy również pamiętać, że w zakresie arytmetyki zmiennoprzecinkowej operacja mnożenia zajmuje więcej cykli zegarowych niż operacja dodawania a operacja dzielenie zajmuje (zwykle) więcej cykli niż operacja mnożenia. Należy w miarę możliwości unikać operacji dzielenia.

Dostęp do pamięci staje się czynnikiem ograniczającym efektywność wtedy gdy program w sekwencji następujących po sobie obliczeń wykorzystuje dane ulokowane w pamięci pod odległymi adresami. Obowiązuje zasada lokalności dostępu, mówiąca, że program (zwykle) działa efektywniej gdy w sekwencji kolejnych następujących po sobie obliczeń wykorzystuje się dane ulokowane w pamięci pod nieodległymi adresami. Gdy zasada ta nie jest zachowana nie jest w pełni wykorzystywana pamięć podręczna. Zasada jej działania polegająca na wczytywaniu do niej obszarów pamięci RAM całymi wierszami prowadzi wówczas nawet do zwiększenia czasu dostępu do danych (z pamięci), nawet w stosunku do architektury w której nie zrealizowano mechanizmu pamięci podręcznej. Należy pamiętać, że kompilator dodatkowo optymalizuje obliczenia tak aby unikać intensywnego dostępu do pamięci, np. wykorzystując przechowywanie wyników pośrednich w rejestrach procesora. Programista jednak musi "dać szansę" kompilatorowi na wykonanie takich optymalizacji odpowiednio aranżując w swoim programie kolejność wykonywania operacji i organizując właściwie struktury danych wykorzystywane w najbardziej intensywnych obliczeniach.

W przypadku operacji macierzowych ta przyczyna nieefektywności najwyraźniej występuje w przypadku wyliczania iloczynu skalarnego wiersza jednej macierzy i kolumny innej macierzy. O ile dostęp do kolejnych elementów wiersza zachowuje zasadę lokalności i nie zakłóca pracy pamięci podręcznej, to w przypadku dużych macierzy dostęp do elementów tej samej kolumny znajdujących się w innych wierszach prowadzi do nieefektywnego wykorzystania pamięci podręcznej. Warto w programie tak zorganizować dane w pamięci aby uniknąć opisanej sytuacji. Istnieje wiele opisanych w literaturze i Internecie schematów mnożenia macierzy, które w znacznym stopniu redukują nieefektywności związane z niezachowywaniem zasady lokalności dostępu.

Dodatkowo na obniżenie efektywności może wpłynąć rozrzutna gospodarka pamięcią dynamiczną. W szczególności należy unikać częstego alokowania i zwalniania niewielkich obszarów pamięci na stercie, gdyż zarządzanie pamięcią jest czasochłonne a ponadto może doprowadzić do niekorygowanej segmentacji pamięci w obszarze sterty, co z kolei może spowodować, że długotrwałe obliczenia doprowadzą do naruszenia ograniczenia na łączną pamięć alokowaną (10GB), pomimo, że rozmiar pamięci rzeczywiście wykorzystywanej będzie znacznie mniejszy.

Aby uniknąć w/w efektów w przypadku implementacji metod i funkcji operatorowych należy w szczególności zadbać o efektywną implementację konstruktorów kopiujących i operatorów przypisania.

6. Przykładowe kody i wymagane interfejsy klasy, terminy zgłoszeń

Wymagane interfejsy klas, które należy dostarczyć znajdują się w plikach *CVct.h* i *CMtx.h*. Przykładowa implementacja znajduje się w pliku *Test_main.cpp*.

Żeby wziąć udział w konkursie należy do dnia 2021.01.18 do godziny 12:00 wysłać mail o tytule *Uwielbam C++, więc zgłaszam się do udziału w konkursie*, mail powinien zawierać w załączeniu pliki *CVct.h*, *CMtx.h*, *CVct.cpp* i *CMtx.cpp*. Jedna osoba może wysłać kod więcej niż jeden raz. W takim przypadku będzie brany kod z ostatniego maila.

Mail zgłoszeniowy należy wysłać na dwa adresy:

Jerzy.Sas@pwr.edu.pl
michal.przewozniczek@pwr.edu.pl

Zachęcamy do udziału i życzmy powodzenia!!!

Literatura:

1. Fialko S. Modelowanie zagadnień technicznych. (Skrypt). Politechnika Krakowska, 2011 (https://torus.uck.pk.edu.pl/~fialko/text/MZT1/MZT.pdf)
2. Press W. H. et al., Numerical Recipes in C, Cambridge University Press, 2003 (dostępny jako pdf)
3. https://docs.nvidia.com/deeplearning/performance/dl-performance-matrix-multiplication/index.html, https://pages.nist.gov/hedgehog-Tutorials/tutorials/tutorial4.html, (dotyczy zabronionego GPU, ale opis problemu i metod również do wykorzystania w CPU)
4. https://gist.github.com/nadavrot/5b35d44e8ba3dd718e595e40184d03f0 (schemat efektywnego mnożenia macierzy)
5. https://en.wikipedia.org/wiki/Adjacency_matrix (zastosowanie operacji macierzowych dla dużych macierzy)
6. http://www.ams.org/publicoutreach/feature-column/fcarc-pagerank (zastosowanie operacji macierzowych dla dużych macierzy)
7. Meyers S. Język C++ bardziej efektywny, WNT, 1998 (pozycja trochę przestarzała, ale ogólne zasady pozostają aktualne).